

helst Slags Selskaber eller Foreninger ud i Fremtiden, der som Konsekvens af de her fastslaaede Forholdsregler kan give saadanne Paalæg. Men da det ærede Medlems Udtalelser som af ham selv fremhævet er i nøje Samklang med, hvad han udtalte ved Sagens første Behandling, er der ingen Anledning til at fordybe sig i Betragtninger angaaende det ærede Medlems uholdbare Standpunkt. Jeg takker de øvrige 10 Medlemmer af Udvalget for deres Tilslutning til Sagen og haaber, at det høje Ting fortsat vil støtte denne Sags videre Fremme. Den ærede Ordfører sagde, at det var et beskedent Lovforslag, og deri kan han have Ret, det er ikke stort og prangende, men det er alligevel noget betydeligt, der herigenem naas, og det høje Ting vil handle vel og ret i at bære Lovforslaget videre frem, saa at det kan blive ophøjet til Lov i denne Rigsdagssamling.

Ordføreren (Brorsen): Jeg maa tilstaa, at det Standpunkt, som det ærede Medlem for Thisted Amts 2den Valgkreds (Hornstrup) har indtaget indenfor Udvalget, har forbavset mig ikke saa lidt. Det ærede Medlem er Landmand og kender de vestjydske Forhold. Det har undret mig meget, at det ærede Medlem ikke kan indse, hvor stor Betydning dette lille Lovforslag gennem Tiderne kan faa i det hele taget og ikke mindst for den vestjydske Befolkning. Det ærede Medlem slutter sin Betænkning med at udtale, at han absolut maa fraraade Vedtagelsen af dette Lovforslag; jeg kunde i og for sig have forstaaet, hvis han havde haft et eller andet at indvende mod de to Ændringsforslag; men at han overhovedet maa fraraade at vedtage Lovforslaget, er mig i Virkeligheden en Gaade.

Det ærede Medlem taler i sin Betænkning om — og var ogsaa inde derpaa, da han motiverede sin Stilling —, at man ved denne Ekspropriationsbestemmelse kommer i Strid med Grundlovens § 82, hvori der staar, at „ingen kan tilpligtes at afstaa sin Ejendom, uden hvor Almenvellet kræver det“. Men Ekspropriationsbestemmelsen i denne Lov er jo af en egen Art, der er ikke Tale om, at Mergelselskaberne skal have de vedkommende Arealer for Tid og Evighed, der staar tværtimod, at det kun er til midlertidig Brug. Det vil i de fleste Tilfælde kun blive for et enkelt eller ganske enkelt Aar. Bestemmelsen er sat ind, for at de vedkommende kan faa Lov at passere med deres Spor uden at faa for

store Udgifter ved, at de, naar de støder paa en vrangvillig Mand, maa føre Sporet en lang Omvej. Og ikke alene er det en Ekspropriationsbestemmelse af en ret ejendommelig Art, idet Arealet kun afstaa til midlertidig Brug, men desuden indeholder Lovforslaget al ønskelig Garanti. Forholdet vil slet ikke blive det, som spøgede i det ærede Medlems Hjerne, at naar 5 eller 10 Mennesker i en Kommune bliver enige om at danne en Forening og lægge et Spor, kan de optræde paa Almenvellets Vegne. Det vil de under ingen Omstændigheder kunne. Det maa jo erindres, at forinden der meddeles Bevilling til et Selskab, skal for det første Sogneraadets Erklæring indhentes, og det er klart, at et Sogneraad vil ikke indstille, at Sporet skal lægges, naar der er saa overordentlig faa interesserede som 5 eller 10, og for det andet skal Amtsraadet gøre Indstilling efter at have faaet Sogneraadets Erklæring; og at Amtsraadet under saadanne Omstændigheder heller ikke vil gøre dette, er jeg overbevist om, idet jeg stadig gaar ud fra, at der baade i Sogneraadet og Amtsraadet sidder fornuftige Folk. Det ærede Medlem kan være rolig, det vil slet ikke gaa paa den Maade, som han tror; i Virkeligheden vil ingen kunne føle sig forurettet. Jeg ønsker meget stærkt at betone, at den enkelte selvfølgelig ikke skal forurettes; han skal have fuld Erstatning ikke alene for det Tab, han lider, men ogsaa for de Ulemper, der forvoldes ham i den Tid, Sporet gaar over hans Jord, for alle de Ulemper, der i det hele taget foraarsages.

I Stedet for disse almindelige Bestemmelser, der gælder for samtlige Mergelselskaber, foreslog det ærede Medlem, at man, hver Gang der er Tale om, at Selskaber har med vanskelige Medborgere at gøre, skal komme til Lovgivningsmagten. Det er en mærkelig Fremgangsmaade. Naar henses til den store Tilslutning, disse Mergelselskaber har omkring i Landet, tror jeg, jeg tør sige, at Lovgivningsmagten vilde blive ulejligt ikke 1, 2 og 3 Gange, men 5 og 10 Gange om Aaret. Det synes jeg, vilde være ganske meningsløst. Lad os faa almene Bestemmelser, som kan bruges i alle Tilfælde, og med saadanne Sikkerhedsventiler, at den enkelte ingen Sinde kan forurettes! Det ærede Medlem udtalte, at han ikke kendte noget Tilfælde fra 1910, hvor der har været fremsat Begæring fra Mergelselskaber, fordi de har følt Vanskeligheder ved at have med umedgørlige Mennesker at bestille. At der er